

3. Esi- ja perusopetus

3.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Kunta voi järjestää palvelut itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia palvelut muulta luvan saaneelta opetuksen järjestäjältä. Kuntien välistä yhteistyötä varten voidaan perustaa kuntayhtymä. Kunta voi lisäksi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta, perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa sekä perusopetusta muille kuin oppivelvollisille.

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Lupa vieraskielisen opetuksen, erityisopetuksen, erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen ja kansanopistossa muille kuin oppivelvollisille annettavan opetuksen järjestämiseen voidaan myöntää alueellisen tai valtakunnallisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella, vaikka opetuksen järjestäjä ei ole tehnyt edellä tarkoitettua sopimusta. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.

Perusopetuksen lisäopetusta ei voi järjestää enää vuonna 2023, koska aiemmat perusasteen ja toisen asteen nivelvaiheen koulutukset on korvattu uudella tutkintokoulutukseen valmentavalla koulutuksella, jota on ollut mahdollisuus järjestää 1.8.2022 alkaen joko perusopetuksen, lukio-koulutuksen tai ammatillisen koulutuksen yhteydessä.

Pääosa esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta on osa kuntien peruspalvelujen valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö. Kuntien peruspalvelujen valtionosuus perustuu kunnan ikäluokittaisiin perushintoihin ja ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määrään sekä kunnan olosuhteisiin perustuviin lisäyksiin ja lisäosiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimalla esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksella katetaan niitä opetuksen järjestäjien kustannuksia, joita peruspalveluiden valtionosuus ei kata, ja se määräytyy opetuksen järjestäjän oppilasta kohden määräytyvien rahoitusperusteiden mukaan.

3.2. Valtiovarainministeriön hallinnoima rahoitus

3.2.1. Esi- ja perusopetuksen valtionosuus osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta

Kunnille myönnettävä esi- ja perusopetuksen valtionosuus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta, jonka myöntää valtiovarainministeriö. Rahoituksesta säädetään laissa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (618/2021). Ennen vuotta 2023 kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta säädettiin vuonna 2010 voimaan tullessa laissa 1704/2009.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2023 on 22,09 % ja kuntien omarahoitusosuus on 77,91 %. Kunnan omarahoitusosuus on kaikissa kunnissa asukasta kohden yhtä suuri. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskenta perustuu kunnan valtionosuustehtävien laskennallisiin kustannuksiin, sisältäen mm. esi- ja perusopetuksen. Kunnalle myönnettävän valtionosuuden määrä saadaan, kun laskennallisista kustannuksista vähennetään kunnan omarahoitusosuus ja saatuun euromäärään lisätään syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun sekä saamelaiden kotiseutualueen perusteilla myönnettävät kunnan lisäosat.

Perushinnat määrätään erikseen seuraaville ikäluokille:

- 1) 0–5-vuotiaat
- 2) 6-vuotiaat
- 3) 7–12-vuotiaat
- 4) 13–15-vuotiaat
- 5) 16 vuotta täyttäneet

3.2.2. Kotikuntakorvaukset

Koska kunnan peruspalvelujen valtionosuudet maksetaan kunnille kunkin kunnan ikäluokittaisen asukasmäärien perusteella, järjestelmä edellyttää kotikuntalaskutusta oppilaan käydessä koulua muussa kuin oman kunnan koulussa (toisen kunnan, kuntayhtymän, valtion tai yksityisen ylläpitämässä oppilaitoksessa). Oppilaan kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvausta 6–15-vuotiaasta esi- ja perusopetuksen oppilaasta tai muusta oppivelvollisuuttaan suorittavasta oppilaasta sille opetuksen järjestäjälle, jonka opetukseen oppilas on osallistunut. Valtiovarainministeriö hoitaa kotikuntakorvauslaskutuksen keskitetysti hallinnollisena palveluna ns. Clearing-järjestelmällä.

Kotikuntakorvaus määräytyy kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksen toteutuneiden keskimääräisten valtakunnallisten kustannusten perusteella erikseen 6-, 7–12- ja 13–15-vuotiaille. Valtiovarainministeriö vahvistaa kotikuntakorvauksen laskennan perusteena olevan kotikuntakorvauksen perusosan vuosittain. Kotikuntakorvauksen perusosa vuonna 2023 on 7.436,67 euroa.

Kotikuntakorvaus saadaan kertomalla kotikuntakorvauksen perusosa 6-vuotiaiden oppilaiden osalta kertoimella 0,61, 7–12-vuotiaiden osalta kertoimella 1,00 ja 13–15-vuotiaiden osalta kertoimella 1,60. Muulle oppivelvolliselle oppilaalle (16-vuotiaat) kotikuntakorvaus määräytyy 13–15-vuotiaiden kotikuntakorvausperusteen mukaan. Kotikuntakorvaus kunnalle on 100 % ja muulle opetuksen järjestäjälle se on 94 %.

Kotikuntaa vailla olevien ja ahvenanmaalaisten osalta valtio maksaa kotikuntakorvauksen opetuksen järjestäjälle. Yksityisille koulutuksen järjestäjille, jolle on määrätty erityiseksi koulutus-tehtäväksi järjestää perusopetusta muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, valtio maksaa kotikuntakorvauksena niiden oppilaiden osalta, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa, 57 prosenttia kotikuntakorvauksesta. Valtio maksaa myös yksityisille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksiin liittyvän arvonlisäveron osuuden.

Erikoissairaanhoidossa olevan, koulukotiopetuksen ja lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan kotikuntakorvaus voidaan laskuttaa erikseen keskimääriin tai toteutuneisiin nettokustannuksiin asti oppilaan opetus- tai koulupäivien mukaan.

Kotikuntakorvauksen perusteena olevat esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaat ja niiden kotikunnat määräytyvät varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden joulukuun 15 päivän tilanteen mukaan. Kotikuntakorvausten laskentaa varten tarvittavat oppilastiedot Tilastokeskus poimii KOSKI-tietovarannosta ja oppilaiden kotikuntatiedot haetaan Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmästä. Vuoden 2023 kotikuntakorvaukset määräytyvät tilanteen 15.12.2021 oppilaiden määrän ja oppilaiden kotikuntien mukaan.

Kotikuntakorvauksia ei tarkisteta rahoitusvuoden lopussa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa valtiovarainministeriössä:

Unna Heimberg, finanssiasiantuntija

valtiovarainministeriö, Kunta- ja aluehallinto-osasto, Rahoitus-, arviointi- ja tietoyksikkö
Puhelin: 029 553 0280, sähköposti: unna.heimberg@gov.fi

3.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää esi- ja perusopetukseen rahoitusta sellaisen toiminnan osalta, jota valtiovarainministeriön hallinnoima kuntien ikäluokkapohjainen valtionosuus ei kata. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta rahoituksen osuudesta säädetään *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009)*.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimaan esi- ja perusopetuksen rahoituksen piiriin kuuluvat:

- pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus (vaikeimmin kehitysvammaisten ja muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden opetus)
- joustavan perusopetuksen lisärahoitus
- sisäoppilaitoslisä
- koulukotikorotus
- maahanmuuttotauustaisille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus
- aikuisten perusopetuksen rahoitus
- perusopetuksen aineopetuksen rahoitus
- kaksivuotisen esiopetuksen ensimmäisen vuoden rahoitus (yksityiset ns. kielikoulut)
- rahoitus yksityisen opetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen
- ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus
- yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset
- perusopetuksen yhteydessä järjestettävä tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää hallinnoimastaan rahoituksesta opetuksen järjestäjäkohdaisesti.

3.3.1. Rahoituksen määräytyminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä esi- ja perusopetuksen rahoitus perustuu pääsääntöisesti oppilasmääriin ja oppilasta kohti vuosittain vahvistettaviin yksikköhintoihin.

Varainhoitovuoden rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltäneen tilastointipäivän 20.9. oppilasmäärän mukaan. Vuoden 2023 rahoituksen laskennassa on käytetty tilastointipäivän 20.9.2022 oppilasmääriä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta rahoitettavan perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus perustuu toteutuneiden läsnäolokuukausien määrään ja läsnäolokuukautta kohden määrättyyn yksikköhintaan. Aikuisten perusopetuksen eli lasten ja nuorten perusopetuksen ylittäneiden opetuksen rahoitus perustuu toteutuneiden suoritettujen kurssien määrään ja kurssia kohden määrättyyn yksikköhintaan. Aineopetuksen yksittäisten oppiaineiden rahoitus määräytyy kurssien määrän ja kurssia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Esi- ja perusopetuksen vuoden 2023 valtionosuusrahoituksen laskennassa käytetään sekä KOSKI-tietovarannosta poimittuja suoritteita että erillisellä Opetushallituksen tiedonkeruulla kerättyjä suoritteita. KOSKI-tietovarannosta poimitut tiedot perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin. KOSKI-tiedoista on poimittu 20.9.2022 läsnä olleiden oppilaiden rahoitukseen vaikuttavat määrät, sekä aikuisten perusopetuksen kurssimäärät vuodelta 2021, aineopetuksen kurssimäärät 1.8.2021-31.7.2022 sekä kustannuslaskennassa käytettävät majoitus- ja kuljetusoppilaiden määrät 20.9.2022.

Esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksen laskennan käytettävät suoritteet, joita ei ole saatavilla KOSKI-tietovarannosta, ovat opetuksen järjestäjät ilmoittaneet Opetushallituksen syksyn tilastointipäivän 20.9.2022 perustietokyselyssä. Perusopetukseen valmistavan opetuksen vuoden 2023 ennakkollisen rahoituksen laskennan perusteena olevan arvion muodostaa toteutuneet läsnäolokuukaudet vuodelta 2021, jotka ilmoitettiin Opetushallituksen perustietokyselyssä 20.9.-30.9.2022.

Opetuksen järjestäjillä on velvollisuus siirtää tai tallentaa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 7- 9 a § sekä 9 c § - 9 d § tarkoitetut tiedot KOSKI-tietovarantoon viipymättä ja ajantasaisesti aina sen jälkeen, kun tieto on syntynyt tai muuttunut ja merkitty koulutuksen järjestäjän omiin rekistereihin. Tieto tulee olla rajapinnalla siirrettävässä vuorokauden kuluessa KOSKI-tietovarannossa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (1766/2009) 25 § mukaan valtionosuusrahoituksen laskentaan tarvittavat tiedot tulee ilmoittaa 10 päivän kuluessa tilastointipäivästä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoiman rahoituksen yksikköhintojen laskennan perusteena on valtiovarainministeriön vuosittain vahvistama kotikuntakorvauksen perusosa, josta johdetaan esi- ja perusopetuksen yksikköhinnat käyttäen rahoituslain mukaisia kertoimia.

Vuonna 2023 yksikköhintoja laskettaessa kotikuntakorvauksen perusosasta (7.436,67) vähennetään pysyvänä säästönä kuitenkin 320,77 euroa. Yksityisen perusopetuksen järjestäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osuudella, joka on 3,81 % vuonna 2023.

5-vuotiaat esiopetuksen oppilaat, jotka ovat pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten oppivelvollisuus alkaa yleistä oppivelvollisuuskäyttäytymistä vuotta aiemmin. Lisäksi pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella on oikeus saada esiopetusta sinä vuonna, jona lapsi täyttää viisi vuotta. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaalle on tullut tehdä hallintopäätös pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin ottamisesta.

Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden, jotka täyttävät viisi vuotta esiopetuksen alkamisvuonna, yksikköhinta lasketaan siten, että kotikuntakorvauksen perusosasta (7.436,67) vähennetään ensin 320,77 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 1,41. Vuonna 2023 yksikköhinta on 10.033,42 ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen yksikköhinta on 10.415,69 euroa.

Näiden oppilaiden rahoitus muodostuu kahdesta osasta: 5-vuotiaiden pidennetyt oppivelvollisuuden esiopetuksen rahoituksesta sekä pidennetyt oppivelvollisuuden lisärahoituksesta.

Tilastointipäivän 20.9.2022 läsnäolevien oppilaiden määrät vuoden 2023 rahoitukseen on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin ja tallennettuihin tietoihin.

Pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus

Pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaalle on tullut tehdä hallintopäätös pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin ottamisesta sekä päätös erityisen tuen antamisesta.

Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten oppivelvollisuus kestää 11 vuotta. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 11 vuotta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusrahoituksen (6–15-vuotiaiden valtionvarainministeriön rahoitus ja 6–16-vuotiaiden kotikuntakorvaukset sekä 5-vuotiaiden esiopetusoppilaiden ja yli 16-vuotiaiden opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus) lisäksi opetuksen järjestäjälle lisärahoitusta pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden perusteella. Lisärahoitus ei koske maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilaita, aikuisten perusopetuksen eikä ai-neopetuksen oppilaita.

Muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden opetuksen osalta lisärahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 2,97 ja pidennetyt oppivelvollisuuden muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä. Vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden osalta kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 4,76 ja vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä. Kunnalle, kuntayhtymälle ja kyseiseen opetukseen luvan saaneelle yksityiselle opetuksen järjestäjälle myönnettyt pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoituksen kokonaismäärä saadaan laskemalla em. tulot yhteen.

Vuonna 2023 kunnallisten opetuksen järjestäjien vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden opetuksen yksikköhinta on 33.871,68 euroa oppilasta kohden ja muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetuksen yksikköhinta on 21.134,22 euroa. Yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverolliset 3,81 %:lla korotetut yksikköhinnat ovat vastaavasti 35.162,20 ja 21.939,44 euroa oppilasta kohti.

Pidennetyt oppivelvollisuuden lisärahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltävän tilastointipäivän 20.9. oppilasmäärän mukaan ja vuoden 2023 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2022 oppilasmääriä, jotka perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Joustavan perusopetuksen lisärahoitus

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa *joustavan perusopetuksen toimintaa*. Opetusta ja toimintaa toteutetaan pienryhmämuotoisesti osaksi koulussa ja osaksi työpaikoilla tai muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna. Lisäksi käytetään nuorten tukimuotoja, kuten ongelmien varhaista havaitsemista ja varhaisen puuttumisen keinoja sekä yksilöllisesti kohdennettuja tuki- ja neuvontapalveluja. Toimintaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä. Perusopetuksen perusrahoituksen lisäksi opetuksen järjestäjälle voidaan myöntää joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin lisärahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun joustavan perusopetuksen toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä kerrotaan toimintaa varten oppilasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Vuodelle 2023 opetus- ja kulttuuriministeriö on valtion talousarvion rajoissa vahvistanut joustavan perusopetuksen yksikköhinnaksi 2.931,21 euroa oppilasta kohti. Vuoden 2023 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2022 oppilasmääriä, jotka perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Joustavan perusopetuksen toimintaan vuonna 2023 maksetaan rahoitusta 121 kunnalle yhteensä 2006 oppilaasta.

Sisäoppilaitoslisä

Jos perusopetuslain mukainen opetus järjestetään sisäoppilaitoksessa, myönnetään opetuksen järjestäjälle sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien oppilaiden osalta rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,46 ja sisäoppilaitoksessa majoitettujen oppilaiden määrällä. Vuonna 2023 sisäoppilaitoslisä on 3.273,31 euroa oppilasta kohti ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen yksikköhinta on 3.398,03 euroa.

Sisäoppilaitoslisä koskee kansanopistoissa järjestettävää perusopetusta ja niitä yksityisiä opetuksen järjestäjiä, jotka opetuksen järjestämisluvan perusteella järjestävät opetusta sisäoppilaitoksessa.

Sisäoppilaitoslisä määräytyy varainhoitovuotta edeltävän vuoden 20.9. oppilasmäärän mukaan. Vuoden 2023 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2022 oppilasmääriä, jotka perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Koulukotikorotus

Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle, jonka perusopetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehtävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen, myönnetään koulukotiope-
tusta saavista oppilaista lisärahoituksen euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 1,86 ja koulukotiopetusta saavien oppilaiden määrällä. Vuonna 2023 koulukotikorotuksen yksikköhinta on 13.739,85 euroa.

Vuoden 2023 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2022 oppilasmääriä, jotka perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Maahanmuuttotilaisille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet, että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret. Valmistavaa opetusta ei voida järjestää jo perusopetuksen suorittaneelle opiskelijalle eikä kevätlukukauden päätyttyä opiskelijalle, joka täyttää kyseisenä kalenterivuonna 17 vuotta tai tätä vanhemmalle opiskelijalle.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus määräytyy läsnäolokuukausien määrän ja läsnäolokuukautta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella. Läsnäolokuukaudella tarkoitetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa 30 kalenteripäivän pituista ajanjaksoa, jona oppilas on ollut opetuksen järjestäjän oppilaana. Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta. Tällöin opetuksen laajuuden on vastattava yhden vuoden oppimäärää, joten keskimäärin yhtenä rahoitukseen oikeuttavana läsnäolokuukautena opetusta tulisi olla 6-10-vuotiailla 100 h ja tätä vanhemmilla 111 h.

Mikäli yksityisen opetuksen järjestäjän järjestämisluvassa on perusopetukseen valmistavan opetuksen osalta määritelty opiskelijoiden sallittu enimmäismäärä, voidaan varainhoitovuonna rahoituksen perusteeksi hyväksyä enintään kuukausimäärä, joka saadaan, kun luvan osoittama opiskelijoiden enimmäismäärä kerrotaan luvulla yhdeksän. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava, että toiminta on järjestämisluvan mukaista myös toiminnan laajuuden osalta.

Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan valmistavassa opetuksessa arvioidun suoritemäärän perusteella. Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden läsnäolokuukausien määrään eli vuoden 2023 ennakkollisen rahoituksen laskennassa on suoritemääränä käytetty vuonna 2021 toteutuneiden perusopetukseen valmistavan opetuksen läsnäolokuukausien määrää. Vuoden 2021 toteutuneet läsnäolokuukaudet ilmoitettiin Opetushallituksen syksyn 2022 perustietokyselyssä.

Vuodesta 2023 lähtien perusopetukseen valmistavan koulutuksen valtionosuusrahoituksen laskentaan tarvittavat tiedot poimitaan KOSKI-tietovarannosta. Vuonna 2023 KOSKI-tietovarannosta haetaan vuoden 2022 toteutuneet läsnäolokuukaudet ja kevätlukukauden 2023 toteutuneet läsnäolokuukaudet sekä 20.9.2023 oppilasmäärät.

Arvioon perustuvat rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna, joten vuoden 2023 ennakkollinen arvioitu rahoitus tarkistetaan toteutumaa vastaavaksi vuonna 2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta muuttaa arviota merkitävän muutoksen perusteella. Hakemus on tehtävä varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä. Vuoden 2023 perusopetukseen valmistavan opetuksen valtionosuusrahoituksen perusteena olevaan läsnäolokuukausien määrään on tullut hakea muutosta 30.9.2022 mennessä.

Läsnäolokuukauden yksikköhinta saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77euroa. Opetuksen järjestäjälle myönnetään perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta (1.323,56 euroa/yksityisen 1.373,98 euroa) läsnäolokuukausien lukumäärällä.

Aikuisten perusopetus eli lasten ja nuorten perusopetuksen ylittäneiden perusopetus (koko oppimäärää suorittavat)

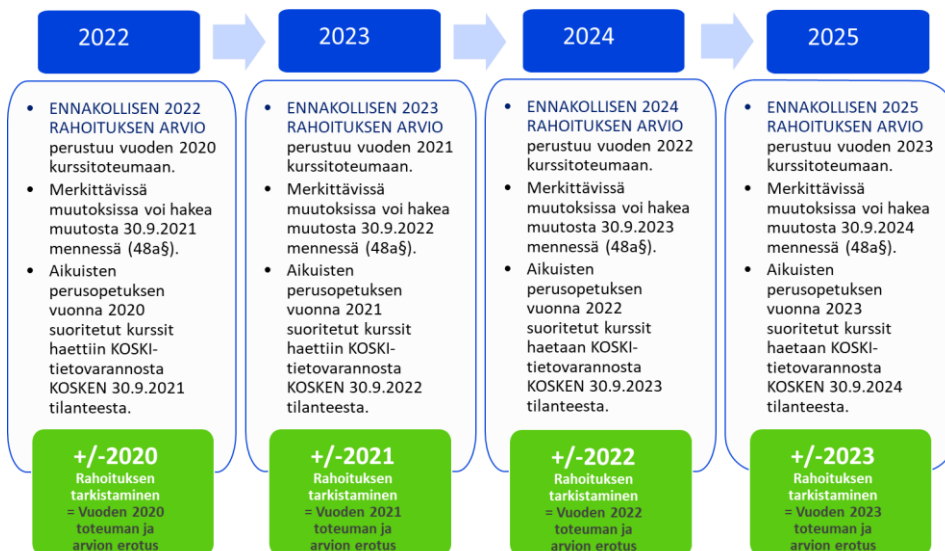
Perusopetuslain 46 §:ssä tarkoitetun aikuisten perusopetuksen koko oppimäärää suorittavien rahoitus määräytyy kurssimäärän ja kurssia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan aikuisten perusopetuksessa arvioidun suoritemäärän perusteella. Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden kurssien määrään eli vuoden 2023 ennakkollisen rahoituksen laskennassa on suoritemääränä käytetty vuonna 2021 toteutuneiden aikuisten perusopetuksen kurssien määrää. Arvioon perustuvat rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna, joten vuoden 2023 arvioitu rahoitus tarkistetaan toteutumaa vastaavaksi vuonna 2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta muuttaa arviota merkittävän muutoksen perusteella. Hakemus on tehtävä varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä.

Vuoden 2021 toteutuneet aikuisten perusopetuksen kurssit on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin ja tallennettuihin tietoihin.

Rahoitukseen oikeuttavien opiskelijakohtaisten aikuisten perusopetuksen kurssien määrä on rajoitettu, koska tavoitteena on opiskelijan tehokas eteneminen perusopetuksesta edelleen toisen asteen koulutukseen ja/tai työelämään. Aikuisten perusopetuksen rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä enintään 100 kurssia sellaisen opiskelijan osalta, joka tarvitsee koko alku- ja päättövaiheen opetuksen ja enintään 130 kurssia sellaisen opiskelijan osalta, joka tarvitsee lisäksi luku- ja kirjoitustaitovaiheen opetuksen.

Mikäli yksityisen opetuksen järjestäjän järjestämisluvassa on määritelty aikuisten perusopetuksen osalta opiskelijoiden sallittu enimmäismäärä, varainhoitovuoden rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä enintään kurssimäärä, joka saadaan, kun luvan osoittama opiskelijoiden enimmäismäärä kerrotaan luvulla 30. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava, että toiminta on järjestämisluvassa mukaisesti myös toiminnan laajuuden osalta.

Aikuisten perusopetuksen yksikköhinta vuonna 2023 saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,046. Opetuksen järjestäjälle myönnetään aikuisten perusopetuksen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta (327,33 euroa/yksityisen 339,80 euroa) kurssien lukumäärällä. Lisäksi sisäoppilaitoksessa majoittuvien opiskelijoiden osalta myönnetään sisäoppilaitoslisä.

Perusopetuksen aineopetuksen rahoitus (yksittäiset oppiaineet)

Aikuisten perusopetuksen opiskelijaksi voidaan ottaa myös sellainen henkilö, jonka tarkoituksena on ainoastaan yhden tai useamman perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä perusopetuksen valtionosuusrahoitus kattaa myös perusopetuksen aineopetuksen.

Opetuksen järjestäjän aineopetuksen rahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltäneenä lukuvuotena suoritettujen perusopetuksen kurssien määrän ja kurssia kohti määrätyn yksikköhinnan tulosta. Aineopetuksen yksikköhinta vahvistetaan vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Vuoden 2023 yksikköhinta on 325,07 euroa /kurssi ja yksityisten opetuksen järjestäjien yksikköhinta on 337,46 euroa /kurssi.

Vuodelle 2023 rahoitus on laskettu aikavälillä 1.8.2021-31.7.2022 suoritettujen kurssien määrän mukaan. Rahoituksen laskentaan aineopetuksen suoritettujen kurssien määrät on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Kaksivuotisen esiopetuksen ensimmäinen vuosi (yksityiset ns. kielikoulut)

Esiopetus, jota opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän järjestämisluvan nojalla annetaan pääosin tai kokonaan vieraalla kielellä, voi kestää kaksi vuotta. Vieraalla kielellä annettava opetus tarkoittaa muuta kuin suomen-, ruotsin-, saamen-, romanin- tai viittomakielellä tapahtuvaa opetusta.

Valtionosuusrahoitusta myönnetään ensimmäiselle esiopetusvuodelle niiden oppilaiden osalta, jotka täyttävät viisi vuotta esiopetuksen alkamisvuonna. Oppilaskohtainen yksikköhinta vastaa kuusivuotiaiden kotikuntakorvauksen määrää. Vuonna 2023 yksikköhinta yksityisille opetuksen järjestäjille on 4.426,65 euroa.

Tilastointipäivänä 20.9.2022 läsnäolleiden oppilaiden määrät on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2022 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin ja Helsingin eurooppalaisen koulun oppilasmäärät on kysytty Opetushallituksen kyselyllä.

Yksityisen opetuksen järjestäjän alkava ja laajeneva toiminta

Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitusta koskevaa säännöstä on tarkennettu vastaamaan vakiintunutta käytäntöä. Rahoitus myönnetään, kun järjestäjälle myönnetään järjestämislupa tai kun järjestämislupaa laajennetaan tai kun opetus laajennetaan uudelle luokka-asteelle. Rahoitusta maksetaan aloittamiskauden alusta sen varainhoitovuoden loppuun, jolta järjestäjälle ei makseta esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausta.

Opetushallitus kysyy rahoituksen määräytymiseen tarvittavat oppilasmääräarvio- ja oppilasmäärätoteutumätiedot opetuksen järjestäjiltä erillisillä kyselyillä. Toteutuneen ja arvioidun oppilasmäärän erotus otetaan huomioon kyseistä varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavan vuoden rahoituksessa. Jos vuodelle 2023 on myönnetty alkavan tai laajenevan toiminnan vuoksi perusopetuksen rahoitusta oppilasmääräarvion perusteella, niin vuoden 2023 oppilasmääräarvion ja toteutuman välinen erotus otetaan huomioon perusopetuksen vuoden 2025 rahoituksessa.

Ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus

Perusopetuslain mukaiseen ulkomailla järjestettävään opetukseen opetuksen järjestäjälle myönnetään rahoituksena euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 1,23 ja oppilasmäärällä 20.9. Yksityisen opetuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäverokorotus 3,81 %, jolloin vuonna 2023 yksityisen järjestäjän yksikköhinta 9.086,03 euroa. Oppilaskohtaista rahoitusta voidaan korottaa tai alentaa valtioneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Alennus tai korotus voi olla enintään 20 %.

3.3.2 Perusopetuksen yhteydessä järjestettävä tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäminen edellyttää järjestämislupaa. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta voidaan opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä järjestää myös valtion oppilaitoksessa. Siirtymäsäännöksen mukaan ne koulutuksen järjestäjät, joilla on ollut lain tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta voimaan tullessa (1.8.2021) järjestämislupa perusopetuksen lisäopetuksen järjestämiseen, voivat järjestää lisäopetuksen järjestämisluvan nojalla perusopetuksen yhteydessä tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta 31.7.2025 saakka. Lisäksi kuntien on mahdollista järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta ilman järjestämislupaa tapauksissa, joissa kunnalla ei ole lukio- koulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestämislupaa tai kun kunnan järjestämän valmentavan koulutuksen alueellinen tarve ei ole pysyväisluonteista. Valtionosuuden saaja voi järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta vain yhden koulutusmuodon yhteydessä.

Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen yksikköhinta saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituslain kertoimella 1,22. Opetuksen järjestäjälle myönnettävä yksikköhinta vuonna 2023 on 8.681,40 euroa ja yksityiselle opetuksen järjestäjälle 9.012,16 euroa.

Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen yksikköhinnan lisäksi koulutuksen järjestäjä saa pidennettyä oppivelvollisuutta vastaavan lisärahoituksen niistä oppilaista, jotka ovat olleet pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä perusopetuksen oppimäärää **suorittaessaan ja perusopetuksen päättyessä. Tämä ei kuitenkaan koske vaikeimmin kehitysvammaisia pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita.** Lisärahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 2,97 ja pidennetyn oppivelvollisuuden muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä. Vuonna 2023 muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden kunnallisten opetuksen järjestäjien lisärahoituksen yksikköhinta on 21.134,22 euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjän lisärahoituksen yksikköhinta on vastaavasti 21.939,44 euroa oppilasta kohti.

Lisäksi sisäoppilaitoksessa majoittuvien opiskelijoiden osalta myönnetään sisäoppilaitoslisä ja yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle, jonka perusopetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehtävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen, myönnetään koulukotiope- tusta saavista oppilaista lisärahoituksena koulukotikorotus.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus voidaan järjestää myös ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen yhteydessä, jolloin oppija on otettu opiskelijaksi kyseisen koulutuksen järjestäjän järjestämään tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Tällöin opiskelijan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opintoihin voi kuulua kuitenkin myös perusopetuksen opintoja, jotka arvioidaan perusopetuksen lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoille perusopetuksen järjestäjä merkitsee KOSKI-tietovarantoon siirtyviin tietoihin opiskelijoiden opinnot koodilla 6 "Muuta kautta rahoitettu" ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen valtionosuusrahoituksen saa varsinainen koulutuksen järjestäjä, siis joko ammatillisen koulutuksen järjestäjä tai lukio- koulutuksen järjestäjä.

[Esi- ja perusopetuksen yksikköhinnat 2023 raportti](#)

[Raportti esi- ja perusopetuksen sekä perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen vuoden 2023 valtionosuuksien perusteena olevista oppilasmääristä ja muista suoritelmääristä](#)

3.3.3 Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän valtionosuusrahoituksen tietoperusta ja valtionosuusrahoituksen tarkistaminen

Esi- ja perusopetuksen rahoitus 2023 määräytyy edellä kerrotulla tavalla oppilasta kohden määrättyjen yksikköhintojen ja tilastointipäivän 20.9.2022 oppilasmäärän mukaan lukuun ottamatta perusopetukseen valmistavaa opetusta, aikuisten perusopetusta ja perusopetuksen aineopetusta, joiden rahoitusperuste ei ole oppilasmäärä.

Lain valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017) mukaan perusopetuksen järjestäjillä on ollut vuodesta 2018 alkaen velvollisuus siirtää tai tallentaa lain 7-9 § ja 9 a – 9 c §:ssä tarkoitetut oppilas- ja opintotiedot KOSKI-tietovarantoon viipymättä ja ajantasaisesti aina sen jälkeen, kun tieto on syntynyt tai muuttunut ja merkitty opetuksen järjestäjän omiin rekistereihin. Tieto tulee olla rajapinnalla siirrettäessä vuorokauden kuluessa KOSKI-tietovarannossa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (1766/2009) 25 § mukaan valtionosuusrahoituksen laskentaan tarvittavat tiedot tulee ilmoittaa 10 päivän kuluessa tilastointipäivästä.

Esi- ja perusopetuksen järjestäjien opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitus lasketaan pääsääntöisesti KOSKI-tietovarannosta saatavien tietojen perusteella. Laskenta perustuu viimeistään 30.9.2022 KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin ja tallennettuihin tietoihin. Opetushallituksen Valtionosuus-tiimi poimii 30.9. jälkeen valtionosuuksien laskentaan tarvittavat tilastointipäivän 20.9. oppilasmäärät ja muut tarvittavat opetuksen tiedot sekä aikuisten perusopetuksessa ja aineopiskeluna suoritettujen kurssien määrät. Myös perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen valtionosuuksien laskentaan tarvittavat 20.9. opiskelijamäärät haetaan KOSKI-tietovarannosta 30.9. tilanteen mukaisina.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että KOSKI-tietovarannosta haettavat ja opintohallintojärjestelmään tallennetut rahoituksen perusteena olevat tiedot ovat oikein ja ajantasaiset. Valtionosuusrahoituksen laskennassa pyritään siihen, että tietoja ei korjata enää 30.9. jälkeen, kun valtionosuuksien laskentaan käytettävät tiedot on poimittu.

Maahanmuuttotautaisille järjestetyn perusopetukseen valmistavan koulutuksen oppilasmäärät 20.9.2022 ja toteutuneet läsnäolokuukaudet vuodelta 2021 kysyttiin Opetushallituksen syksyn 2022 perustietokyselyssä. Vuodesta 2023 lähtien perusopetukseen valmistavan koulutuksen valtionosuusrahoituksen laskentaan tarvittavat tiedot poimitaan KOSKI-tietovarannosta. Vuonna 2023 KOSKI-tietovarannosta haetaan vuoden 2022 toteutuneet läsnäolokuukaudet ja kevätlukukauden 2023 toteutuneet läsnäolokuukaudet sekä 20.9.2023 oppilasmäärät.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) 50 § mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö tarkistaa **perusopetuksen järjestäjien järjestämän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituksen** sekä siihen liittyvän pidennetyt oppivelvollisuuden lisärahoituksen, sisäoppilaitoslisän ja koulukotikorotuksen varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun 20 päivän ja varainhoitovuoden syyskuun 20 päivän keskimääräisen opiskelijamäärän mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen vuoden 2023 rahoitus tarkistetaan vuoden 2023 lopussa siten, että rahoitus lasketaan 20.9.2022 ja 20.9.2023 tilastointipäivien keskimääräisen opiskelijamäärän mukaan. Muilta osin esi- ja perusopetuksen oppilasmäärään perustuvaa rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden lopussa keskimääräisten oppilasmäärien mukaiseksi, vaan varainhoitovuotta edeltävän vuoden lopussa myönnetty rahoitus perustuu varainhoitovuotta edeltävän tilastointipäivän 20.9. oppilasmääriin. Rahoituksen mahdolliset virheelliset suoritelmäärät on korjattava oikaisuajan puitteissa.

Maahanmuuttotautaisille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen ja aikuisten perusopetuksen valtionosuusrahoitus tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaiseksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavan vuoden valtionosuusrahoituksen yhteydessä. Vuoden 2023 valtionosuusrahoituksen yhteydessä valtionosuusrahoituksen laskennassa on mukana perusopetukseen valmistavan koulutuksen ja aikuisten perusopetuksen vuoden 2021 toteutuneeseen suoritelmäärään perustuvan rahoituksen ja vuoden 2021 ennakkollisen rahoituksen erotus. Tarkemmin laskennasta kerrotaan edellä kohdassa 3.3.1.

3.3.4 Valtionavustukset

Yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää harkinnanvaraista avustusta yksityiselle opetuksen järjestäjälle, jonka kustannukset ovat sille määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä huomattavasti keskimääräistä korkeammat. Avustusta voidaan myöntää myös valtionosuusjärjestelmän muutosten vaikutuksen tasoittamiseen. Avustus maksetaan muun valtionosuusrahoituksen mukana kuukausittain. Harkinnanvaraisesta avustuksen hakemisesta ja hakuajasta tiedotetaan yksityisille opetuksen järjestäjille erikseen vuosittain.

Lisätietoja Opetushallituksessa palvelusähköpostiosoitteesta valtiosuudet@oph.fi .